

Čtenářský životopis

Oba moji rodiče mají vysokoškolské vzdělání, matka po absolvování VŠE Praha pracovala jako IT konzultant, středoškolská učitelka a nyní je zaměstnaná na ÚMČ jako referentka školství; zároveň je certifikovaná trenérka paměti a vede kurzy pro seniory. Otec vystudoval VŠSE Plzeň a pracuje jako programátor. Oba jsou čtenáři už odmalička, ke knihám a čtení obecně mají pozitivní vztah. Na rozdíl od většiny z mých prarodičů, kteří knihy nečetli a nečtou, a když už po něčem ke čtení sáhnou, tak to jsou noviny.

Řekla bych, že nejvíce můj vztah ke knihám kladně ovlivnili právě rodiče, kteří mě ke čtení nenásilným způsobem vedli celý život. Měla jsem s nimi tradici (s největší pravděpodobností inspirovanou Večerníčkem „Kluk z plakátu“, ve kterém v jednom dílu na zdi visel vylepený plakát „za dobré vysvědčení knihu“), kdy jsem za každé vysvědčení dostala jednu knížku. Dalším důvodem, proč se u nás hodně četlo, bylo pravděpodobně i to, že jsme celé moje dětství neměli televizi. A když už jsme si ji pořídili, na rozdíl od mého okolí, kdy jim jela zapnutá klidně i celý den, jsme ji téměř nepoužívali.

Do tří let se mnou rodiče prohlíželi leporela – především z jejich dětství a z knihovny. Do veřejné knihovny se mnou mamka poprvé zašla, když mi byl rok. V tu dobu jsem ještě neměla oficiální kartičku, ale jakousi papírovou vizitku, kterou máme doma stále schovanou. Klasická kartička mi byla zřízena až ve třech letech. Kromě leporel se mnou rodiče také četli veršované dětské knihy, například Františka Hrubína a Michala Černíka. V předškolním věku se mnou dále četli časopisy *Sluníčko* a *Méďa Pusík*, později *Mateřídouška*. V oblíbě jsem měla komiksy – časopis *Čtyřlístek*, *W.I.T.C.H.* a *Komisař Vrťapka*. Láska ke komiksu mi vydržela během dospívání, kdy jsem byla stále velkým fanouškem časopisu *W.I.T.C.H.* a mangy, až do dnes. Dále se mnou četli *Modroočka*, *Neznámkovy příhody* nebo *Barbánka*. Kromě předčítání mi rodiče před spaním vyprávěli na pokračování příběhy – až zpětně jsem zjistila, že jedním z příběhů, které mi táta převyprávěl, byl *Alchymista* od Paula Coelho, což byl pro mě velký zážitek, který vedl k tomu, že po přečtení knihy o několik let později jsem byla mírně zklamaná, protože už to „nebylo ono“.

Jak už z textu pravděpodobně vyplynulo, ke knihám mám vztah již od malička, v domácí knihovně jsem kramařila od narození. Podle fotek z dětství byla jednou z mých prvních knih kousací obrázková knížka, dále pak malé ilustrované knížky o zvířatech a leporela, které jsem využívala i jako hračku a stavěla si z nich ohrádky.

Přestože bydlíme v bytě, minimálně jednu knihovnu máme v každém pokoji. Spočítat knihy nebylo snadné, protože většinou stojí za sebou ve dvou řadách, ale odhadem jich máme kolem 2000. Je to mix knih od rodičů z jejich dětství, mládí, ty, které si koupili a dostali od té doby, co tu bydlíme. Dále to jsou dětské knihy mé a mojí sestry a knihy, které jsme dostaly a které jsme si koupily samy. Jakmile knihy nebylo kam dávat, rozhodli jsme se si do rodiny pořídit čtečky. Knihovničky jednou za čas také prodáme a ty knihy, které již nechceme buď prodáme do antikvariátů, nebo odneseme do knihobudky.

Co se týče znalosti čtení před školou, moje mamka před nástupem do školy číst uměla a prý to bylo jen na škodu, takže mě rodiče do čtení nijak nenutili a číst jsem pořádně do té doby myslím neuměla. Pravděpodobně jsem jen byla schopná napsat a přečíst své vlastní jméno.

Jakmile jsem se číst naučila ve škole, do jisté míry jsem se osamostatnila a mohla si vybírat knihy podle svého vlastního vkusu. K žalosti mamky jsem si vybírala knihy úplně jiné, než měla ve své osobní knihovně, ale je pravda, že úplně stejný vkus nemáme ani dnes. V té době jsem z vlastní iniciativy začala navštěvovat městskou knihovnu a kartičku jsem si zřídila i v knihovnách u prarodičů, kde jsem o letních prázdninách trávila hodně času a na čtení tam byl klid a prostor. Oblíbila jsem si

Thomase Brezinu a jeho sérii *Klukům vstup zakázán!*, *Jen pro čarodějnice*, dále pak autorku Jacqueline Wilson.

Na prvním stupni základní školy si pamatuji, že nám chodily katalogy s nabídkou knih, které jsme si mohli objednat s dopravou do školy. To mám pocit bylo organizované v rámci Klubu mladých čtenářů Albatros. Víím, že v tu dobu pro mě nebylo běžné chodit do knihkupectví, natožpak knihy objednávat přes internet, proto tahle forma nákupu knih byla velký zážitek a vybírání titulů mě bavilo. V rámci této akce jsem si objednala například knížku *Tajný fenty oblíbených holek* od Amy Ignatow nebo sérii o Geronimo Stiltonovi, kdy byla četba v obou případech ilustrovaná a díky ní jsem byla inspirovaná k výtvarné tvorbě.

Na prvním stupni jsem si také poprvé měla vést čtenářský deník. Pamatuji si, že mě jeho tvorba bavila. Jak už jsem naznačila, ráda jsem dělala cokoli kreativního a zápisy mi umožňovaly kromě psaní si stránku ilustrovat postavami z daných knih, například Kvakem a Žbluňkem nebo psem Donem. Čtenářský deník jsme si vedli i na střední škole, kdy už jsem to dělala víceméně z povinnosti, ale stále jsem si našla způsob, jak si jeho tvorbu zpříjemnit. Kromě zápisů z knih jsme měli za úkol zaznamenávat tam i kulturní akce, a já je zpracovávala například formou koláží. Tudíž pro mě jeho tvorba byla i jakousi formou odreagování. Zpětně jsem ráda, že jsem si ho vedla poctivě, protože mi usnadnil práci při zpracovávání maturitních otázek z českého jazyka.

Na rozdíl od ostatních spolužáků mi povinná četba tolik nevadila. Brala jsem ji jako možnost rozšířit si obzory a přečíst si knihy, po kterých bych běžně nesáhla. Nevíc mě bavila díla zahraničních autorů, jako například *Jana Eyrová*, *Růže pro Algernon*, *Na východ od ráje* nebo *Hlava XXII*. Je pravda, že českou literaturu jsem si tolik neužívala, a když se na to dívám zpětně, tak jsem k ní měla trochu odpor. Z části je to možná proto, že jsme hodně českých maturitních autorů probírali v době distanční výuky a přišlo mi, že jsme to vzali hodně letem světem. Cestu si k nim nacházím až nyní, například kdy jsem si kvůli seminární práci na vysoké škole musela zjišťovat informace o Otu Pavlovi, a díky tomu jsem se dostala ke čtení jeho biografie od Kaczorowskiho a následně i jeho vzpomínkových próz. Myslím si, že bych jeho tvorbu dříve neocenila tak, jako dnes a vlastně jsem i ráda, že se k těm dílům dostávám postupně.

Kamarádi na základní škole velkými čtenáři nebyli. První kamarádku, se kterou jsem mohla probírat knížky jsem měla až na střední škole. Ta měla stejný vkus jako já, takže to bylo snad poprvé, kdy jsem s vrstevníkem knihy probírala více do hloubky. V té době téměř všichni, včetně nás, četli dystopické knihy, jako například *Hunger Games* nebo *Labyrint*.

Na střední škole jsem také poprvé navštívila školní knihovnu. Mám pocit, že na základní škole jsem ani netušila, že něco jako školní knihovna existuje či zda nějakou vůbec na škole máme. V knihovně na střední škole jsem si ale nebyla půjčovat knížky. Tehdy jsme psali odborné práce a já do knihovny šla pro archivované práce starších studentů, kterými bych se mohla inspirovat.

Už od puberty jsem nejčastěji četla YA fantasy a sci-fi. Za první „dospělou“ knihu bych proto označila *Dívku ve vlaku* od P. Hawkins. Bylo to o prázdninách a s kamarádkou jsme na dovolené neměly co číst, tak jsme si zašly do knihkupectví a já už ani nevím z jakého důvodu jsem si koupila právě tuto knihu. O filmovém zpracování jsem v tu dobu neslyšela, thrillery jsem nečetla. Pamatuji si, že jsem nechápala hlavní hrdinku, nebyla mi vůbec sympatická a zápletku jsem uhodla dávno před koncem. Když se na to dívám zpětně, možná jsem na četbu této knihy byla moc malá, tehdy mi bylo asi 12 let. Někteří rodiče by ji možná v mém věku ani nedovolili svým dětem číst. U nás se ale nic takového nepropraktikovalo. Vždy jsem četla to, co jsem chtěla a problém s tím nikdo neměl.

Moji četbu v minulosti rozhodně ovlivnily sociální sítě, jako například We Heart It či Wattpad. Na první zmíněné aplikaci v době mé puberty kolovaly často různé koláže a „fanarty“ z populárních knih, například ze série *Percy Jackson*, ze série *Nástroje smrti* nebo z knih od Johna Greena. Pravděpodobně i díky tomu jsem se k těmto knihám dostala. Wattpad je zase nástroj pro psaní příběhů, které často publikovali lidé v mém věku a které jsem také kdysi četla. V dnešní době se při volbě knih hodně inspiroji instagramovými účty zaměřenými na knihy nebo aplikací Goodreads.

Jelikož je moje vlastní knihovnička už úplně plná a další knihy nemám kam dávat, v poslední době jsem jejich pořizování výrazně omezila. A když už si nějakou knihu pořídím, většinou je to až po jejím přečtení, kdy jsem si jistá, že se mi líbila a chci ji vlastnit i ve fyzické podobě. Knihy totiž často čtu po nějaké době znovu a takhle mám jistotu, že nebudu koupené knihy litovat. Dnes také častěji knížky čtu na čtečce. Velmi se mi to vyplatilo při cestách do zahraničí, kdy mi vyhovuje mít na jednom zařízení hned několik knih a mít možnost si mezi nimi vybírat podle momentální nálady.

Řekla bych, že jsem dost nárazový čtenář. Mám období, kdy přečtu tři knihy týdně a období, kdy nepřečtu ani jednu knihu za čtvrt roku. Nevím, co to způsobuje, zatím jsem žádné vzorce nenašla. Vždy se ale zatím objevila kniha, která mě do čtení znovu dostala. Jednoznačně ale vím, že během léta toho přečtu nejvíce za celý rok.

Co se týče neoblíbenějšího autora, dlouhou dobu to byl Rick Riordan, dnes ale asi žádného nemám, přestože jeho knihy budu mít ráda vždy. Spíše, než oblíbené autory mám oblíbené knihy.

Mojí neoblíbenější knihou je *Hlava XXII*. Na střední škole mi byla přidělena učitelkou s tím, že na ni mám udělat referát. Tím, že jsem ji četla povinně jsem si nemyslela, že si ji užiji tak moc. Líbí se mi absurdita příběhu proložená momenty kruté reality, neustále se opakující motivy, situace a vtipy a komplexita celého románu.

Knihou (a zároveň sérií) ke které se vracím je momentálně *Naslouchač* od Petry Stehlíkové. S každým novým dílem čtu celou sérii od začátku, stejně tak i můj táta a sestra. Následně se sejdeme a nový díl rozebíráme. Mám pocit, že se z toho už stala taková naše tradice.

Přemýšlela jsem, zda mám nějaké čtenářské zvyky či rituály a napadá mě „lepíkování“ knížek. To jsem začala praktikovat teprve pár let zpátky a nyní nechápu, jak jsem bez lepíků žila. Pokaždé, kdy do ruky vezmu knihu, kterou jsem četla před tou dobou, přijde mi strašně holá a neosobní. Také jsem si uvědomila, že mou neúmyslnou tradicí je četba detektivek na dovolené u moře. Posledních pět let jsem tam minimálně jednu vždy přečetla.

- škoda, pěkný a kultivovaný text text, ale nelze mi jinak